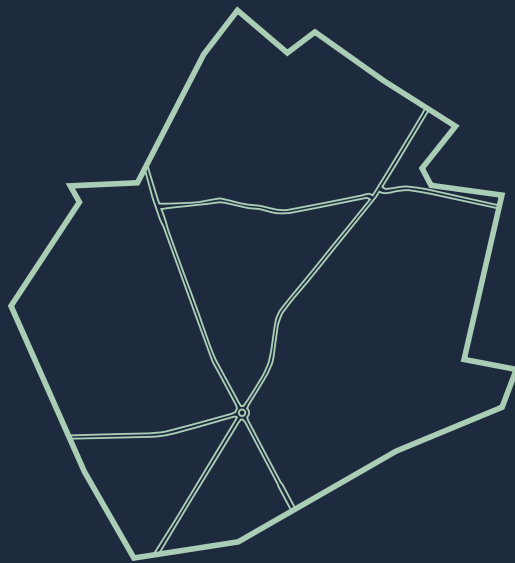

PIXI-UDGAVE

UDVIKLINGSPLAN
TOFTLUND

2020 - 2030

UDVIKLINGSPLAN TOFTLUND

2020 - 2030

Udgivelse Januar 2020

Finansiering Tønder Kommune

Opdragsgiver Tønder Kommune og Toftlund Borgerråd

Rådgivere Jes Vagnby Arkitekter
Sølvgade 90, 1307 København K
Tlf. 40632280
www.vagnby.dk

Schul Landskabsarkitekter

JES VAGNBY ARKITEKTER

DemokraCity™

schul

Indhold

01	Forord	s. 4
02	Udviklingsplanens rolle og rammer	s. 6
03	Vision & Grundfortælling	s. 8
04	Fysiske hovedgreb	s. 10
05	Fem strategier	s. 12
06	Anbefalinger og Etapeplan	s. 20
07	Oversigtskort	s. 22

Drummeby

UTOPIA

Forord

Kommunalbestyrelsen satte i 2018 gang i arbejdet med at få lavet en udviklingsplan for Toftlund med byens borgere som medspillere. Den skulle være afsættet for en strategisk langsigtet og positiv udvikling af byen. Der blev ikke blot afsat midler til denne udviklingsplan, men også midler til at påbegynde realisering af udviklingsprojekter efter denne udviklingsplan med indtil videre i alt 17 mio. kr. i 2020 og 2021. Det er vores forventning, at det fortsat ligger kommunalbestyrelsen meget på sinde at sikre rammerne med yderligere midler og opbakning om udvikling af Toftlund by over en årrække.

Alle borgere blev bedt om at drømme og tænke stort, 'hvad gør Toftlund til den perfekte by at bo og leve i'. Formålet var at skabe en fælles forpligtende vision som afsæt for en fokuseret udvikling af Toftlund til en endnu bedre by at leve, opleve og bosætte sig i. Det lokale engagement var et vigtigt kriterie i processen med planens tilblivelse, og er det også i den efterfølgende realisering.

I Toftlund er der gode rammer for et velfungerende hverdagsliv, de eksisterende aktiviteter skal styrkes og nye tiltag udvikles, så byen bliver kendt for:

'I Toftlund er hverdagen vigtigst'

Det er omdrejningspunktet i Udviklingsplan Toftlund - en helhedsorienteret strategisk plan for den videre udvikling af de kvaliteter som Toftlund har, ikke blot med fokus på den fysiske udvikling, men hvor sociale, sundhedsmæssige og kulturelle indsatser spiller en lige så stor rolle.

Planen er blevet til med et stort borgerengagement. Enkeltpersoner, foreninger og interesseorganisationer har deltaget ved bymøder, i workshops og andet. Mange har delt meninger og kommenteret de midlertidige installationer rundt i byen, og børn og unge har udvist stort engagement ved temadagene på Toftlund Distriksskole. Borgere i alle aldre har været med og sat aftryk i planen.

Gennem processen er det blevet klart at Toftlund også er en usammenhængende og opdelt by. Foreninger og organisationer har hidtil arbejdet hver for sig og kun koncentreret sig om eget område, derved er eventuelle synergier ikke blevet vurderet og udnyttet. Det skal der ændres på. Byens udvikling er et fælles projekt, når der skal skabes sammenhæng, og synergier skal udnyttes.

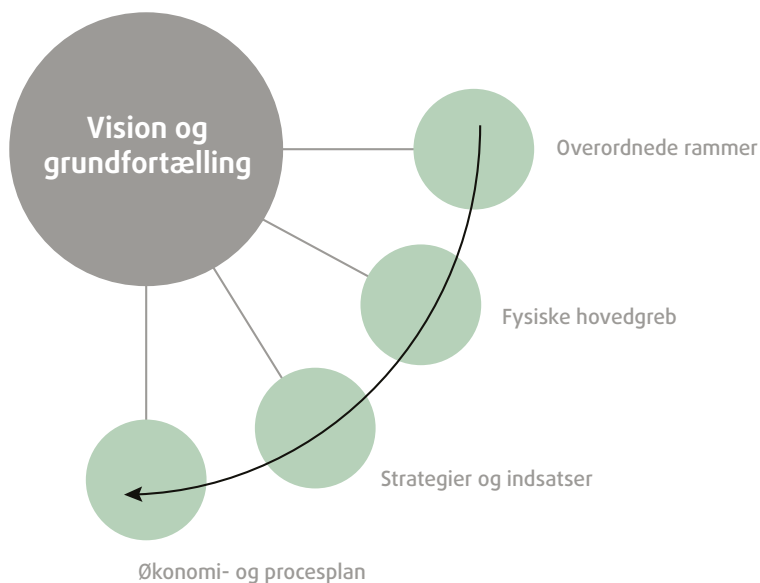
Det er vigtigt for byens udvikling, at vi 'løfter i flok'. De første skridt hertil er taget ved at reorganisere medlemsorganisationen Toftlund Borgerråd til Toftlund Udviklingsråd, som er bredt sammensat af repræsentanter fra foreninger og organisationer samt borgervalgte repræsentanter. Toftlund Udviklingsråd vil få en vigtig rolle, når de forskellige projekter, der skal realisere indsatserne i Udviklingsplan Toftlund, skal gennemføres.

Vi ser frem til samarbejdet, vi har alle et fælles ansvar for at bruge udviklingsplanen, udnytte byens potentiale og beliggenhed og gøre rammerne for et godt hverdagsliv i Toftlund endnu bedre.

Henrik Frandsen
Borgmester

Svend Frehr Sørensen
Formand for Toftlund Udviklingsråd

Udviklingsplanens opbygning og rolle

Udviklingsplanen er et strategisk værktøj, der skal hjælpe med at tilrettelægge udviklingen af Toftlund. Planen tager afsæt i en overordnet vision og grundfortælling.

Udviklingsplanens styrke er, at den understøtter en aktiv indsats for, at byen forfølger sine visioner og når sine strategiske mål - ved at den sammentænker en række vidt forskellige typer af indsatser og prioriteringer, der samlet set skal lede til realisering af visionen for byen.

Forankring og realisering af udviklingsplanen

Arbejdet med at realisere visionerne for udviklingsplanen og sikre fremdrift, vil ske i et tæt samarbejde mellem det nystiftede Toftlund Udviklingsråd samt et revideret §17. 4 udvalg, der har været det øverste led i projektorganiseringen for Udviklingsplan Toftlund. Der lægges op til halvårslige statusmøder mellem Toftlund Udviklingsråd og § 17. 4 udvalget.

Tidsplan

22. januar 2020

Bymøde, præsentation af udkast til udviklingsplan

Uge 4-8

Kommenteringsfase

Uge 8-9

Behandling af kommentarer

Uge 10-11

Møder i Styregruppe og § 17. stk. 4 udvalg

Uge 12

Dagsorden til politisk behandling i fagudvalg, Økonomiudvalg og Kommunalbestyrelse

Uge 14-18

Politisk behandling og godkendelse

Uge 19

Annoncering af godkendt udviklingsplan

Fire overordnede rammer

Der er valgt fire udviklingsprincipper, der skal fungere som styringsredskab og ramme for arbejdet med udviklingsplanen.

Bæredygtig udvikling

I 1990 blev Toftlund udnævnt til Danmarks første Brundtland-by og med fælles indsats lykkedes det Toftlund at reducere CO₂-udledningen med over 50% på bare fem år. I arbejdet med udviklingsplanens forskellige indsatser er bæredygtighed et nødvendigt princip. Med et fokus på fx cirkulær økonomi, cirkulært byggeri, beplantning, sociale relationer og sunde fællesskaber, kan udviklingsplanen, den nationale og internationale dagsorden komme til at gå hånd i hånd.

Målgruppefokus

Toftlunds centrale placering i det nord-østlige hjørne af Tønder Kommune stiller byen bedre end flere andre byer i kommunen i forhold til at fastholde og tiltrække nye borgere. Toftlund har et særligt potentiale i at tiltrække endnu flere børnefamilier, når vi ser på de parametre, som børnefamilier vægter højest, når de skal bosætte sig.

- Den rigtig bolig
- Bolig er vigtigere end kommunegrænsen
- Tryghed og nærhed
- Bymiljø

I arbejdet med udviklingsplan Toftlund er det vigtigt at arbejde målrettet med at understøtte udviklingen af byens profil som 'Byen hvor hverdagen er vigtigst' – og med fokus på at målrette udviklingen ift. tiltrækning af børnefamilier.

Klynger og netværk

Tønder Kommune har fået udarbejdet en strategiplan, der beskriver hvordan man kan bruge klynger og netværk som et vigtigt redskab i en positiv omstilling og udvikling i kommunens lokalsamfund – samt tilpasning til de udfordringer, som et faldende befolkningstal og betydelige demografiske forskydninger stiller Kommunen overfor. Tønder Kommune har brug for stærke lokalområder og derfor er det vigtigt i det fremtidige arbejde med udviklingsplanen for Toftlund at man ikke blot forholder sig til Toftlund, men også de omkringliggende byer og opland samt de samarbejdsmuligheder, der ligger uden for den geografiske nærhed.

Sundhed og trivsel

Tønder Kommune har fået nye sundhedsmål med en vision om: Rig på sundhed, trivsel og livsglæde – rig på det gode liv. Med en målsætning om, at der skal være færre borgere i Kommunen, der ryger, færre der kæmper med fedme, flere der skal bevæge sig mere, og flere skal have bedre mental sundhed. I forbindelse med Udviklingsplan Toftlund skal der være fokus på, at man skal være med til at skabe rammerne for, at sund livsstil forekommer naturligt, hvor man ved at forandre eller forbedre det fysiske miljø i form af byrumsarkitektur kan fremme fysisk aktivitet og en sundere livsstil. Særligt vil fokus være rettet mod hverdagsaktiviteter og på, hvordan gode mødesteder i det offentlige uderum kan bidrage til bedre sundhed og livskvalitet.

Vision & Grundfortælling

En klar vision for Toftlunds udvikling er vigtig i forhold til at målrette realiseringen af udviklingsplanen, hvor fokus er at understøtte Toftlunds identitet som bosætningsby, med børnefamilier som primær målgruppe.

Det har været tydeligt fra begyndelsen gennem arbejdet med udviklingsplanen, at Toftlund har mange kvaliteter, men byen er siloopdelt og usammenhængende – og identiteten er svag.

I byudviklingssammenhænge, taler man ofte om – hvad skal byen være kendt for?

Og der er ingen tvivl om, at det, at være kendt for noget, er godt, men ikke nødvendigvis ensbetydende med at folk vælger at bosætte sig i det pågældende område. Kulturelle fyrtårne er med til at sætte en by og et område på det mentale landkort. Men nye undersøgelser viser, at folk ikke flytter dertil på grund af kulturinstitutioner eller specifikke begivenheder. Derimod er boligen og hverdagen vigtigere parametre for et velfungerende hverdagsliv end udbuddet af oplevelser.

Toftlund er netop en by, der danner ramme om et velfungerende hverdagsliv, men har også potentiale til mere – og med en målrettet indsats kan det også blive noget byen er kendt for. Derfor er omdrejningspunktet for udviklingsplanen at manifestere:

I Toftlund er hverdagen vigtigst

Ud fra dette er der udarbejdet en vision og en grundfortælling, der skal være med til at skabe en stærk fortælling om Toftlund, som man kan være fælles om – og det skal være med til at gøre identiteten mere levende så byen tager ejerskab af den. Identiteten får først kraft, når den bliver levet og fortalt.

Forslag til grundfortælling

‘Når hverdagen er vigtigst’

Toftlund er en by, hvor hverdagen er vigtigst. Og det gør vi en dyd ud af. For det er hverdage, vi har flest af. Og hverdagen er hver dag. Derfor arbejder vi hele tiden på at skabe de bedste rammer for den bedst mulige hverdag.

Vi er stolte af mange ting i Toftlund.

Et rigt handelsliv, hvor vi kan få alt til hverdag og fest. Og hvor vi har lyst til at blive lidt længere. Et fritidsområde, der samler byen med hal, friluftsbad og lystskov. Hvor nogle hænger ud og andre hænger i.

Et Musik- og Teaterhus og en Højskole, der leverer forestillinger af høj klasse. Og arrangementer der tiltrækker unge fra nær og fjern.

En biograf, hvor lyd og billede overgår det hjemmelige format. Og hvor premierefilmen også kan være en livekoncert.

En Golfbane med hotel og restaurant. Det er sandt – det ligger i byens baghave.

Et Sundhedshus, der holder os på benene og et foreningsliv, der holder os i gang.

Villaveje med huse, der har plads til hele familien, og hvor man passer på hinanden. Hele pakken til en pris, der giver råderum.

Vi kunne blive ved.

Og det er vigtigt, når hverdagen er vigtigst.

Og det hele ligger i gaaafstand.

Vi må dog komme med en indrømmelse. Mange af os tager bilen. Men hånden på hjertet, så øver vi os i at gå eller cykle, for vi ved godt, at det er sund fornuft.

En stor del af os arbejder mange forskellige steder i landet. Vi kommer snildt og vidt omkring på blot 30 min. Det betyder også, at vi hurtigt kan komme hjem.

Og det er vigtigt, når hverdagen er vigtigst.

Byens børn og unge blive passet, dannet og uddannet fra vuggestue til studenterhue i Toftlund.

Vi støtter dem, når de har behov for at se verden fra et andet hjørne. Men jubler, når de vender hjem og har meninger og holdninger til byens fremtid.

Og det er vigtigt, når hverdagen er vigtigst.

Vi gør vores bedste for at være det bedste sted at vokse op. Vi hylder hverdagsøjeblikke, leg og fællesskab. Det er godt for både børn og voksne. Og når vi gentænker byens rum, gør vi plads til pusterum, hvor fantasi vinder over teknologi. Og det er vigtigt, når hverdagen er vigtigst.

Flere af os er grå i toppen, men det stopper os ikke. Hvis vi selv skal sige det, så er vi et kæmpe aktiv for byen. Kedsomhed er et fremmedord, for vi hjælper, hvor vi kan. Vi får livet i byen til at køre rundt – bogstavelig talt og i overført betydning.

Og det er vigtigt, når hverdagen er vigtigst.

Vi er en mangfoldig flok, der bor i Toftlund. Vi står sammen og passer på hinanden.

Og vi kan lige så godt sige det, som det er, vi har en smule storhedsvanvid, når det handler om, at ville vores by det bedste. Vi definerer os ud fra det vi er. Det vi gør. Og det vi kan opnå i fællesskab.

Og mindre på det vi ikke vil være.

Toftlund er rig på mange ting.

Og der er altid plads til flere.

Også nye folk.

Er du blevet nysgerrig på vores by?

Så er det din tur.

Hvad er vigtigst i din hverdag?

Fysiske hovedgreb

Hovedgrebet er rygraden for en fysisk omdannelse af Toftlund og er nødvendig for at indfri visionerne for byens udvikling.

Hovedgrebet skal være med til at sikre at identiteten også får et ydre udtryk. Identiteten skal være synlig i det fysiske miljø, i arkitektur og byrum og den skal have bund i brugen af de fysiske netværk og i byens funktioner, der findes og etableres.

Hovedgrebet skal være med til at styre og formidle, hvordan forventninger til investeringerne i Toftlunds byrum og byens mobilitet vil blive prioriteret over de kommende år for at opnå synergi med de strategiske indsatser.

Hovedgrebet består af 3 elementer:

1. At ankomme til byen

Toftlund er Sønderjyllands geografiske midtpunkt. Men der er brug for, at Toftlund får en stærkere bystruktur og et mere synligt aftryk på Danmarkskortet.

Der skal arbejdes med:

Portene til Toftlund

Ved ankomstvejene til byen, skal man invitere forbipasserende ind til bymidten med 'porte' til byen som understøtter byens tilbud og identitet.

At finde ind og finde rundt

Det skal være let at navigere rundt til byens forskellige oplevelsestilbud. Ankomstvejene skal forskønnes og skiltning, skal lede folk de 'rigtige' steder hen, på den rigtige måde.

Tilgængelighed for alle

Toftlund skal være en familievenlig by med fokus på tilgængelighed for alle. Det betyder, at det skal være trygt og sikkert at færdes ind og ud af byens forskellige oplevelsestilbud.

2. En styrket hverdagsby

Toftlund har en unik række af fritidstilbud. Tre akser skal være med til at understøtte Toftlunds tilbud og skabe rum og plads til flere hverdagsfællesskaber.

Der skal arbejdes med:

En handelsakse

For at understøtte handelsliv og handelsmiljø skal forbindelsen mellem Søndertorv og den ensrettede del af Søndergade styrkes. Derudover skal der arbejdes med forskellige oplevelseszoner.

En kulturakse

Kulturaksen skal styrke bevidstheden og synligheden af Toftlunds unikke kulturtilbud, ved at bringe kulturen ud i byrummet. Her skal kulturen blive nærværende og være med til at understøtte interaktion.

En natur- og fritidsakse

Forbindelsen mellem skov, friluftsbad, halområde, golfbane skal styrkes og forbindes endnu stærkere til byen. Der skal arbejdes med de uformelle og spontane aktiviteter og mødesteder.

3. En stærk midtby

Enhver plads i byen er en parkeringsplads. Selv den del af byen, der har karakter som en handelsgade, er præget af billisme. Der skal skabes plads til bylivet og plads til mødet mellem mennesker.

Der skal arbejdes med:

Et bycentrum

Når man ankommer til bymidten, skal man have en stærk fornemmelse af at være 'landet' i byen. Det skal ske gennem etablering af en central plads/et centrum.

Mødet mellem mennesker

Der skal skabes plads til de uformelle møder mellem mennesker. Byrum, der inviterer til ophold - og hvor man sammentænker hverdagskultur, eventkultur og institutionskultur.

Rekreative grønne byrum

Toftlund har en lav biodiversitet. Derfor skal der udarbejdes en begrønnings-strategi, der er med til at øge biodiversiteten, og som også styrker sundheden og livskvaliteten.

Fem strategier

Mens udviklingsprincipperne og de fysiske hovedgreb fungerer som ramme og styringsredskab, skal fem strategier og deres indsatser være med til at gøre arbejdet med at realisere udviklingsplanens visioner endnu mere konkrete.

1. **Bevaring, fornyelse, omdannelse og udvidelse**
2. **Synergi mellem udviklingsprojekter**
3. **Styrkelse af den lokale sammenhængskraft**
4. **Styrkelse af Toftlunds fritidsliv**
5. **Styrkelse af handelsliv og handelsmiljøet**

1. Bevaring, fornyelse, omdannelse og udvidelse

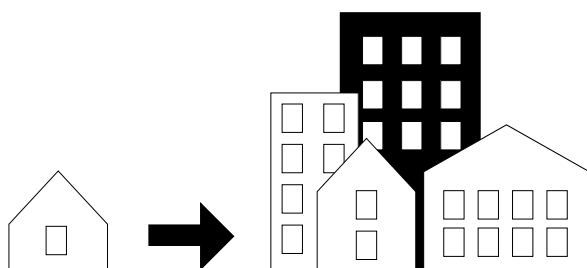
MÅLSÆTNING MED STRATEGIEN

Der er rigtig mange kvaliteter ved Toftlund. Men byen har også nogle bagsider. Det er tydeligt at se, at byen gennem de sidste mange år, har udviklet sig tilfældigt og derfor trænger til en samlet plan, der strammer op på midtbyens fragmenterede udtryk.

Udviklingsplanen skal være med til at samle, styrke og intensivere byens kvaliteter, og så skal fremtidige udviklingsprojekter tænkes sammen med byfornyelsen.

” Svær tilgængelig bystruktur. Manglende centrum. Arkitektonisk usammenhængende by, Byrumsanalysen

Der er mange grimme huller i bymidten, Borger i Toftlund

INDSATSER

Revideret bevarende lokalplan

Der skal udarbejdes en revideret bevarende lokalplan for Toftlund, der strammer op på krav for vedligeholdelse af bygningers arkitektoniske og historiske kvaliteter.

Arkitektonisk kvalitet

En spredt by hænger ikke så godt sammen, som den tætte by gør. Derfor skal det tilskyndes, at der også bygges nyt, når der rives ned. I den forbindelse bliver det vigtigt, at man får udarbejdet nogle parametre ift. god arkitektonisk kvalitet i Toftlund, hvor arkitekturen passer til sine omgivelser.

Funktionstømte bygninger

Der er en række funktionstømte 'uskønne bygninger' i Toftlund. Der skal arbejdes med at undersøge, hvilke anvendelsesmuligheder de kan få i fremtiden, så de understøtter en forskønnelse og fortætning af Toftlund.

Parametre for byfornyelse

Når nye projekter skal prioriteres og vurderes, er det vigtigt at se på de muligheder og konsekvenser, de har for byens sammenhæng og udvikling i forhold til:

- Byens liv, døgncyklus og relationer
- Fortætning af bymidten
- Byens rekreative muligheder

Dispositionsplan

Dispositionsplanen er en overordnet områdeplan, der sætter rammen for, hvordan byen skal disponeres i forhold til:

- Dagligvare- og udvalgswarebutikker,
- Erhvervsområde
- Parcelhusgrunde

2. Synergi mellem udviklingsprojekter

MÅLSÆTNING MED STRATEGIEN

Det lokale initiativ er stærkt i Toftlund. Der er flere ønsker om at igangsætte helt specifikke udviklingsprojekter. Fælles for dem er, at de vil have stor gavn af at blive udfordret samt drøftet på tværs for at afdække mulige synergier – både i forhold til samarbejdsmuligheder, men også når det handler om at sammentænke økonomi. En nødvendig indsats er derfor at undersøge og drøfte de enkelte udviklingsprojekter og se på, hvordan de kan sammentænkes og styrkes, så det bliver en attraktion for Toftlund by og Tønder Kommune som helhed, og så man får mest udvikling for pengene.

INDSATSER

Toftlund Hallerne - nyt bevægelsesområde

Toftlundhallerne og området omkring er et vigtigt omdrejningspunkt for byen, men bærer præg af at være slidt og utidssvarende. Der skal udarbejdes en plan for hele området, der tænkes sammen med hovedgrebet, Natur- og Fritidsaksen. Derudover er der mange synergier til andre små og store udviklingsprojekter, herunder blandt andet sammenlægning af daginstitutioner, evt. flytning af Æ Træfpunkt og ungdomsklub, udvidelsesplaner for STUK og Højskolen, nedlæggelse af tennisbaner, nyt streetområde osv.

STUK - udvidelse

Stuk har planer om yderligere udvidelse, med henblik på nye undervisningslokaler til skolens kostskoleelever. Toftlundhallerne og området omkring står overfor en større gentænkning, og derfor vil det være oplagt at se på, hvordan STUKs udvidelsesplaner vil give mest mening, også set i forhold til eventuelle fremtidige udvidelsesplaner.

Musik- og Teaterhøjskolen - udvidelse

Et om- og tilbygningsprojek, der skaber mulighed for et større elev-optag, men som også spiller sammen med byens udvikling og aktiviteter.

Seniorboligprojekt

Et seniorbofællesskab er en god mulighed for at arbejde aktivt med ny bosætning i Toftlund, hvor der skabes de bedste rammer for et godt fælles seniorliv med en tryk bynær boform for seniorer.

Sammenlægning af Børnehaver

Der peges på en central placering, da det vil øge bylivet og give en stærkere synergi til byens funktioner såsom nyt bevægelsesområde, skov, bibliotek, biograf, indkøb osv.

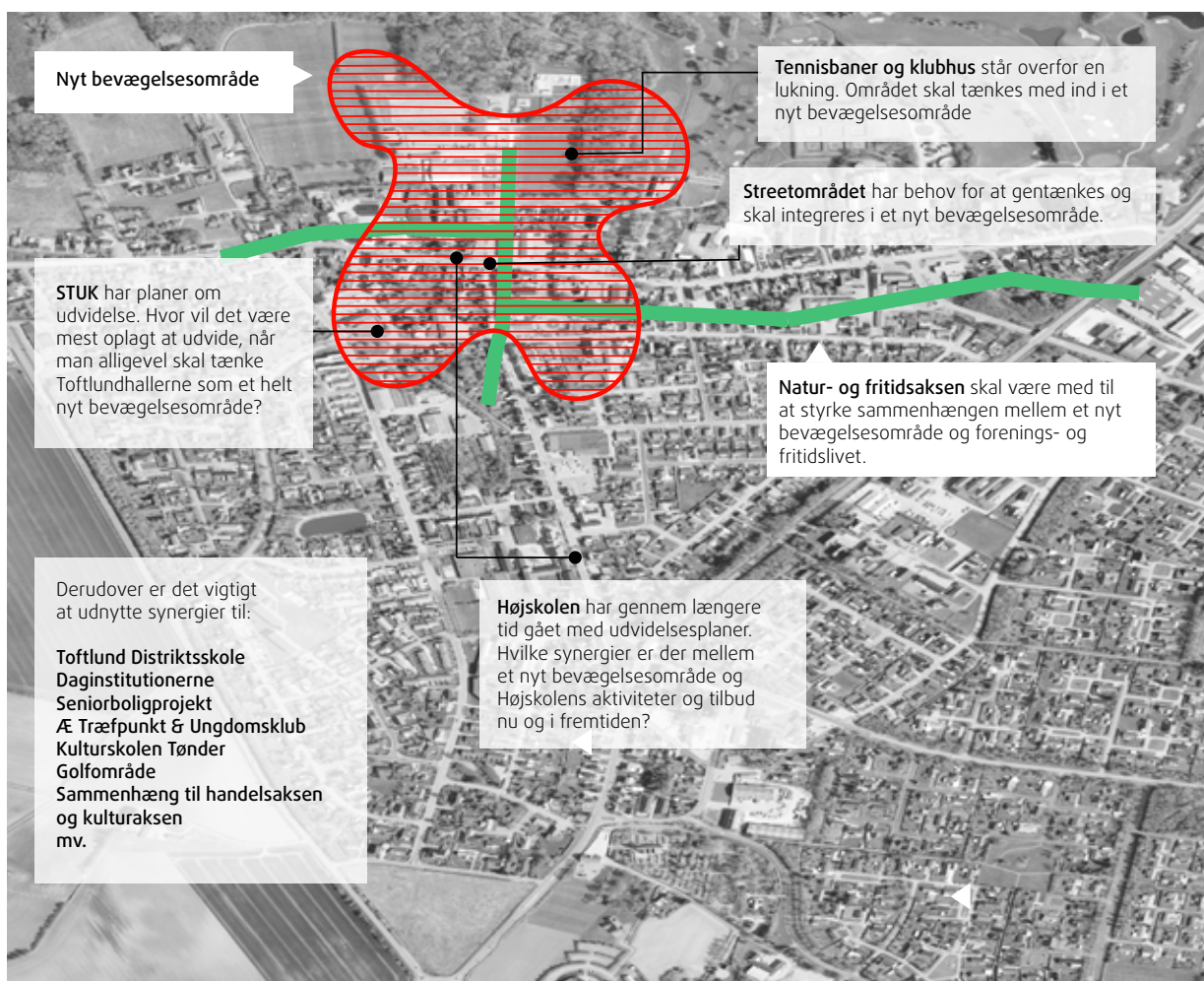
Facilitetsstrategi

Bedre udnyttelse og optimering af eksisterende faciliteter, og arenaer for bevægelse, er en prioritet i Bevæg dig for livet-visionsaftalen. Til dette skal der udarbejdes en facilitetsstrategi, som tager udgangspunkt i borgernes ønsker og behov i forhold til eksisterende faciliteter og arenaer.

Evt. flytning af Æ Træfpunkt og Ungdomsklub

Ungdomsklubben og Æ Træfpunkt er begge placeret uden for bymidten. Det kunne være oplagt at invitere dem til en drøftelse vedr. en evt. ny central placering – både i forhold til Tønder Kommunens facilitetsstrategi, men også i forhold til et nyt bevægelsesområde, hvor der kan opstå nye synergier og muligheder.

”Udviklingen starter hos borgerne. Hvis man ikke er enige om en fælles retning, kommer man ingen vegne, Esben Danielsen, direktør, Lokale og Anlægsfonden, bymøde januar 2019

3. Styrkelse af lokale sammenhængskraft

Lokalrådet består overvejende af gråhårede mænd. Hvem skal tage over i Toftlund? Medlem af borgerrådet

MÅLSÆTNING MED STRATEGIEN

Udviklingen af en by afhænger i stor grad af, hvor stærkt sammenholdet og samarbejdet i en by er. En vigtig del af processen med udviklingsplanen for Toftlund er netop at styrke og fastholde det momentum, som planen er med til at afføde. Det er nemlig borgerne i Toftlund, der skal være med til at styre udviklingen af byen og sikre en realisering af planerne i tæt samarbejde med Tønder Kommune. Derfor er det afgørende, at Toftlund får skabt en vilje til i fællesskab at sikre en positiv udvikling af byen.

INDSATSER

Fra borgerråd til udviklingsråd

Toftlund Borgerråd har været igennem en revitaliseringsproces. Resultatet er, at borgerrådet er blevet til et udviklingsråd, der bredt repræsenterer den beboersammensætning og de lokale aktører, der er i Toftlund. Denne nye konstellation skal være med til at sikre bredde og et stærkere ejerskab til byens udvikling. Det bliver Udviklingsrådet, der i samarbejde med Tønder Kommune, skal realisere udviklingsplanens visioner.

Ansættelse af udviklingskoordinator

Der er blevet arbejdet med en idé om at ansætte en lokal udviklingskoordinator i Toftlund. En udviklingskoordinator skal være med til understøtte frivilligheden og sikre større udviklingskraft og synergi mellem aktiviteter og indsatser i byen, samt et større samarbejde mellem professionelle aktører og frivillige foreninger.

Bykontor

Det kunne være en idé at arbejde med at etablere et mødested for foreningerne i Toftlund, så der skabes større naturlige snitflader mellem foreningerne. På den måde kan det blive nemmere at koordinere foreningernes aktiviteter og events.

Borgerbudgetter

Med Toftlund og Udviklingsplanen som prøvebane, kan man undersøge, hvordan der kan arbejdes med borgerbudgetter i Tønder Kommune, som et værktøj til at styrke den lokale sammenhængskraft. En beslutning om at afprøve borgerbudgetter som et værktøj, ligger i regi af Tønder Kommunes Landdistrikts- og bosætningsudvalg.

Styrkelse af frivillighedskulturen

I forbindelse med 'Bevæg dig for livet', er en af målsætningerne at understøtte foreningslivet. Det kunne være oplagt at få en dialog med foreningerne i Toftlund om, hvilke erfaringer, udfordringer, behov og gode historier, de kan bringe på banen, og som kan være med til at danne udgangspunkt for en ny måde at arbejde med frivillighed på i Toftlund.

Et mødested for alle

Et gennemgående tema har været, at der mangler et 'mødested for alle'. Det kunne være en pop-up-café, hvor et særligt vigtigt fokus er at nå målgrupper, der har svært ved at tage skridtet over dørtærsklen og møde andre. Det kan evt. tænkes sammen med bykontoret.

4. Styrkelse af Toftlunds Fritidsliv

” De unge vil gerne deres by og de vil gerne være med til at skabe rammerne for en fed hverdagsby.
Erfaringer fra temadagene

MÅLSÆTNING MED STRATEGIEN

Toftlund er en by med en bred vifte af aktivitetstilbud – både når det handler om sport og bevægelse – samt tilbud af mere kulturel karakter. Det er dog vigtigt at tilpasse tilbuddene til den virkelighed, der er i dag, hvor danskerens fritidsvaner er under forandring – både når det gælder tidspunkt og type af aktivitet. Med denne strategi skal fritidstilbuddene i Toftlund styrkes – og det skal blive tydeligt for eksisterende beboere, kommende tilflyttere og besøgende, at Toftlund er en by, med rammerne for det bedste hverdagsliv.

INDSATSER

Eksisterende og nye aktiviteter

Der skal arbejdes med at synliggøre allerede eksisterende aktiviteter og tilbud i Toftlund. Hertil skal der årligt afholdes en åben aktivitetsdag, hvor man dels kan 'markedsføre' sin aktivitet, og hvor borgere kan finde et aktivitetsmatch. Samtidig skal der også arbejdes med at undersøge behovet for nye aktivitetstilbud, der forholder sig til danskernes nye fritidsvaner.

Flere ud på cykelstierne

Det er vigtigt at sikre hurtig, tryk og tilgængelig adgang til aktiviteter i byen. Rammerne for dette er tilstede, da man i Toftlund har et veludviklet stisystem, der forbinder østbyen til vestbyen gennem 'rundeller' i villakvarterer og ind til midtbyen. Men Toftlund er en 'pendlerby', så man er vant til at bruge bilen frem for cyklen (benene). Med denne indsats, skal der arbejdes med at omkode Toftlund fra 'at køre' til 'at cykle' (bruge benene). Det er både sundt, klimavenligt og så kan det også give anledning til større relationsskabelse mellem byens borgere.

Styrkelse af ungekulturen

Der er dagligt over 800 børn og unge i Toftlund, men som flere unge selv udtrykker det, så ser de aldrig hinanden. Med denne indsats skal fritidslivet styrkes med fokus på at skabe en sund ungdomskultur i Toftlund.

- Hæng-ud-sted på de unges præmisser
- Flere tilbud med fokus på musik og teater
- Unge events – for de unge og af de unge

Gentænkning af streetområde

Det nuværende streetområde er forkert konstrueret, hvilket har en stor indflydelse på, hvorfor streetområdet ikke bliver benyttet tilstrækkeligt. Renovering af området skal tænkes med ind i et nyt bevægelsesområde.

5. Styrkelse af handelsmiljøet

” Vi skal værne om vores handel – det er vigtigt, at man handler lokalt, Borger i Toftlund

MÅLSÆTNING MED STRATEGIEN

Byudvikling og udvikling af detailhandlen er to sider af samme sag. Flere erfaringer i Danmark viser, at en sund udvikling i detailhandlen, nøje hænger sammen med udviklingen af levende bymiljøer. Herunder peger flere på, at en afgørende målsætning i arbejdet med detailhandelsstrategien er at koncentrere butikker og kundefunktioner i bymidten. Udviklingsplan Toftlund skal være med til at styrke rammerne for udviklingen af erhverv og detailhandlen i Toftlund for at understøtte en levende by og forbedre vækstmulighederne.

INDSATSER

Et styrket samarbejde

Et stærkt samarbejde mellem de lokale erhverv er afgørende for at styrke udviklingskraften i Toftlund. Tønder Kommune vil med et BID-forløb invitere byens aktører ind til et styrket samarbejde. BID står for business improvement districts, og er en model for offentligt/privat samarbejde, der skal være med til at skabe attraktive rammer for byliv og erhvervsudvikling. BID-deltagere kan være ejere, detailhandel, liberalt erhverv, forenings- og kulturliv, borgere og kommune, kort sagt; alle er velkomne.

Gademanual for et styrket bymiljø

At iscenesætte bylivet og butikslivet handler både om at styrke den enkelte butiks service og kantzonen samt at styrke den samlede oplevelse af bymiljøet. En metode til at arbejde med at styrke helhedsoplevelsen i Toftlund er at udarbejde en gademanual, der skal fungere som rettesnor for, hvordan man bl.a. kan styrke handelsmiljøet og handelsoplevelsen. Det handler også om at bringe endnu flere sanser i spil og arbejde med forskellige zoner og identiteter, der er med til at styrke en sammenhæng, men som også er med til at understøtte forskellige oplevelseszoner.

Dataindsamling

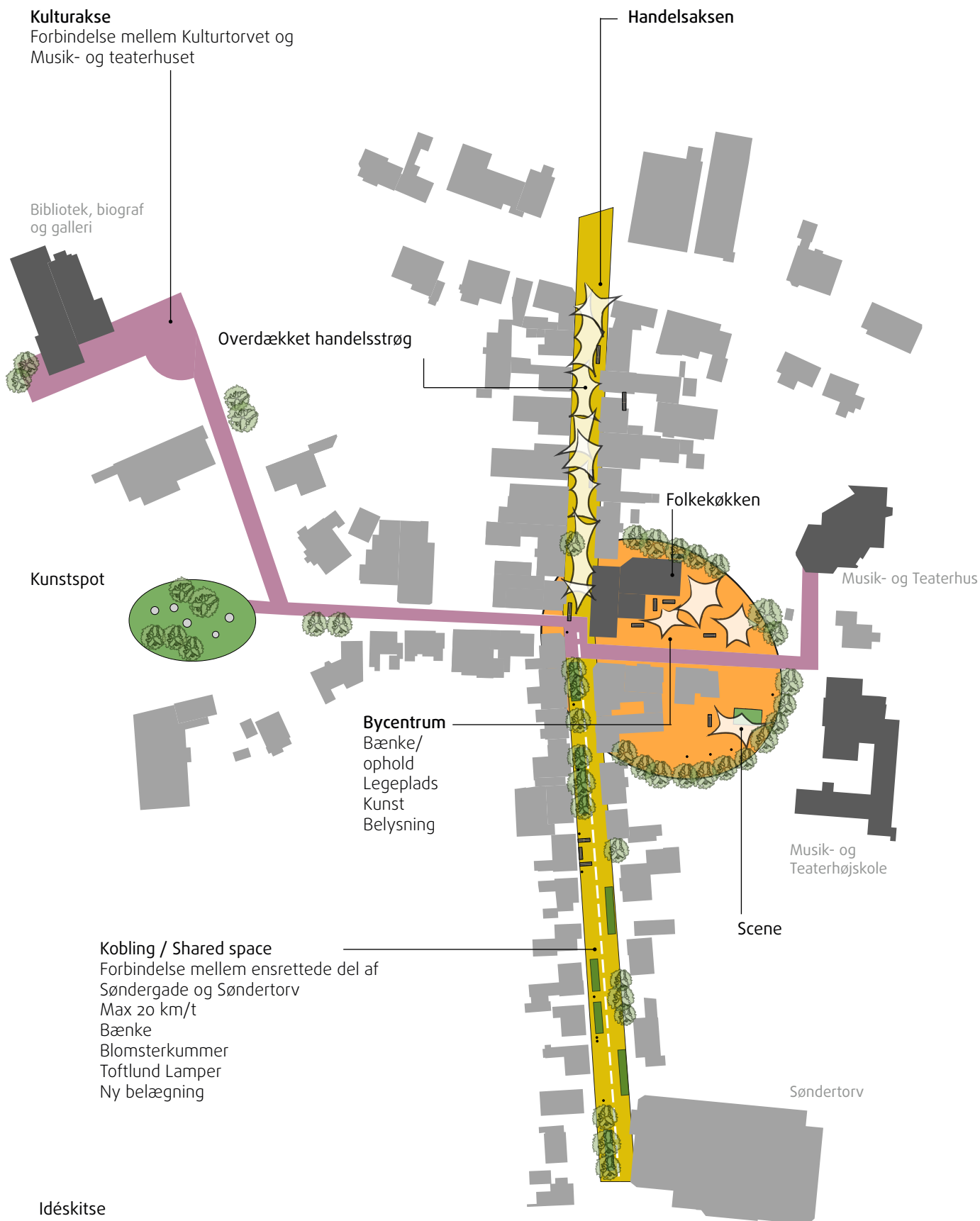
Flere af indsatserne i forbindelse med udviklingsplanen, har behov for at blive understøttet af data, så man kan målrette og ikke mindst måle på indsatsernes effekt. Dataene kan også bruges i forbindelse med de halvårlige statusmøder mellem Tønder Kommune og Toftlund, så man tager beslutninger ud fra fakta istedet for synsninger.

Øget kundepotentiale

Toftlund ligger midt i Sønderjylland ved et trafikknudepunkt. Det betyder, at der dagligt er mange, der kører forbi Toftlund. Dette bør kunne udnyttes endnu bedre i forhold til fx et øget detailhandelssalg.

Aktivering af tomme butikker

I første omgang er det vigtigt at arbejde med at bevare og fastholde det butiksliv, der allerede er i Toftlund. Men det er også vigtigt at definere, hvor detailhandlen skal udvikle sig. Derfor er det oplagt at få et overblik over tomme bygninger i Toftlunds bymidte, og viden om hvem grundejerne er.

Anbefalinger

Kommunikationsplan

Kommunikation er et vigtigt element i forhold til at skabe og fastholde et engagement og momentum i Toftlund. Derfor anbefales det, at der lægges en plan for, hvordan der skal sikres en løbende kommunikation omkring udviklingsplanens projekter og dermed et kontinuerligt ejerskab til udviklingen af Toftlund.

Bosætningsstrategi

Toftlund skal markedsføres overfor potentielle tilflyttere. Her kan Grundfortællingen danne udgangspunkt for at udarbejde nyt bosætningsmateriale. Herunder bør man også styrke velkomstinitiativerne, da det 'at føle sig velkommen', har afgørende betydning for, om man slår rod og føler sig hjemme i sin nye by.

Masterplan for bevægelsesområde

Et af de udviklingsprojekter, som har været flere år undervejs, er gentænkning af Toftlundhallerne og området omkring. Det er et vigtigt omdrejningspunkt for byen, men bærer præg af at være slidt og utidssvarende. Derfor prioriteres dette projekt højt.

Et vigtigt første skridt henimod en større forståelse af projektets omfang, er at få et detaljeret overblik over byens større og mindre udviklingsprojekter, så man sikrer nødvendige synergier mellem de kommende års anlægsinvesteringer (jf. afsnit Synergi

mellem udviklingsprojekter). Herunder er det også nødvendigt at drøfte, hvordan de enkelte udviklingsprojekter forholder sig til byens fysik jf. afsnit Fysiske hovedgreb. Denne kortlægning gør det muligt at udarbejde en masterplan for et nyt bevægelsesområde, der også indeholder et skitseprojekt, og som kan danne grundlag for et samlet udbud for et nyt bevægelsesområde.

Bymiljø og centrum

Høj prioritet får ligeledes etablering af et centrum (bytorv) og en handels- og kulturakse, der skal være med til at styrke handels- og bymiljøet. Disse elementer skal 'skabe' en by, hvor man mødes, skaber relationer, fællesskab og ikke mindst støtter op om det lokale handelsliv, som er en forudsætning for at tiltrække børnefamilier og sikre en fortsat positiv udvikling af Toftlund.

Fortætning

Det anbefales, at byen fortættes og at dette parameter bliver et bærende princip, når der skal bygges nyt. Derfor anbefales det at seniorboligprojektet og sammenlægning af børnehaverne placeres bynært – samt at udbygning af Musik- og Teaterhøjskolen sker gennem omdannelse af eksisterende bygningsmasse.

Overordnet etapeplan

Etape 1: 2020-2021

- Opstart af Udviklingsråd Toftlund
- Ansættelse af en udviklingskoordinator
- Masterplan bevægelsesområde
- Opstart af BID-forløb
- Dataindsamling - nulpunktsmålinger
- Etablering af mobile skate-ramper (output Temadage)
- Belysning af tunnel under Koldingvej (output Temadage)
- Etablering af læskur ved busstoppested ved Distriktskolen (output Temadage)
- Synliggørelse af formelle og uformelle fritidsaktiviteter i Toftlund - et aktivitetskatalog
- Etablering af nye fritidsaktiviteter
- Testprojekt: Flere ud på cykelstierne
- Styrkelse af ungekulturen
- Konkretisering af Højskoleprojekt, grundlag for fondsansøgninger
- Gademanual for et styrket handelsmiljø
- 'Byens porte' og wayfinding

Etape 2: 2021-2023

- Udbud bevægelsesområde
- Konkretisering af 'projekt bytorv', grundlag for fondsansøgninger
- Konkretisering af 'projekt Handelsakse', grundlag for fondsansøgninger
- Konkretisering af 'projekt Kulturakse', grundlag for fondsansøgninger
- Konkretisering af 'projekt Natur- og fritidsakse', grundlag for fondsansøgninger
- Sammenlægning af daginstitutioner
- Mobilitetsplan
- Revideret bevarende lokalplan /registrering af funktionstømte bygninger
- Beskrivelse af parametre for arkitektonisk kvalitet
- Dispositionsplan (handel, erhverv, parcel)
- Etablering af nyt ungested (evt. flytning af ungdomsklub)
- Seniorboligprojekt - første spadestik

Etape 3: 2023-2024

- Spadestik nyt bevægelsesområde
- Udbud af 'projekt bytorv'
- Udbud og etablering 'projekt Natur- og fritidsakse'
- Spadestik Højskoleprojekt

Etape 4: 2024-2030

- Spadestik 'projekt bytorv'
- Evt. flytning af Æ Træpunkt og Ungdomsklub
- Udbud og spadestik 'projekt Handelsakse'
- Udbud og spadestik 'projekt Kulturakse'

Port til skoven

Nyt
bevægelses-
område

Natur- og
fritidsaksen

STUK
Sikker skolevej
Synergi mellem udvidelses-
planer og bevægelsesområdet

Port til byen

Kulturaksen
Kulturen ud i byrummet

Centrum

Børnegården
Evt. sammenlægning
af daginstitutioner.

Sundhedshuset
Udbygges med 250 m²

Udvidelse af Højskolen
Fokus på fortætning
og borgeraktiviteter

**Børnel
Røligh
Selvej**

Handelsaksen

Toftlund Distriktsskole
Sikker skolevej
Bedre udnyttelse af m²
efter skoletid

Fokus på:

- At koncentrere byliv og byfunktioner i bymidten
- At styrke byens fællesskaber
- Fortætning og omdannelse frem for nybyg

TOFTLUND 2020-2030

Styrket tilknytning
mellem Golfcenter
og fritidsliv

Port til byen

Seniorboliger
Bynært,
forskønnelse
og fortætning

Udvikling af
Industriområde

have
edsvej
ende

Evt. flytning af Æ Træpunkt
og Toftlund Ungdomsklub
Synergi til byliv og et nyt
bevægelsesområde

Styrkelse af de små
lokale fællesskaber
Familievenlige aktiviteter

Børnecentret Høllevang
Evt. sammenlægning med
daginstitutioner i bymidten

JES VAGNBY ARKITEKTER

DemokraCity™